

John A. Garraty   The New Deal, National Socialism and the Great Depression

De grote depressie was een wereldprobleem: gelijktijdig overal en direct voelbaar voor alle bevolkingslagen
=/= 20^e eeuwse wereldoorlogen en =/= Franse revolutie
de invloed ervan liet zich over langere periode en lang na de gebeurtenis zelf voelen
Verschillende naties beantwoordden op verschillende manieren het “universele” gebeuren van de depressie
Men was het niet eens over de oorzaken, maar wel dat hun depressie direct te maken had met die v hun collega's

Vergelijkende studie tussen de reactie op de depressie in de VS en Dtsl 1933-1937

omdat de Nazi- en New Deal-politiek grote vergelijkingspunten hebben

1-Grote verschillen tussen de 2 systemen zijn eigenlijk tegenstellingen

geen gevangename voor politiek meningsverschil	vernietigende democratische instellingen
verhoogden de invloed v minderbevoorrechten vd Mij	gevangename / vermoorden van dissidenten of -niet -arisch (joden, zigeuners)

2-Historische ontwikkeling, tradities en sociale structuur totaal verschillend : Dtsl tov VS

WO 14-18 en nasleep werden tegengesteld verwerkt in VS en D

Alle economische groepen (boeren, industriëlen, werknemers...) reageerden met verschillende verwachtingen op depressie
VS en D = meest getroffen naties (dalingen van BNP, werkloosheid)

Hitler en Roosevelt kwamen aan de macht van naties in wanhoop

H en R volgden leiders op, die het vertrouwen in politiek totaal hadden ondermijnd

1933 in VS en D → nieuwe machtshebbers, hoofdzakelijk bekommerd om de econ problemen

Hitler's expansiedrang was aanwezig van begin, maar slechts vanaf '36 (aanvaarding v 4-jarenplan) oriënteerde hij Dtse econ op grote schaal op oorlogsvoorbereiding

De uitwassen vh nazisme waren niet gerelateerd aan de nazi-inspanningen om de depressie ongedaan te maken

H's afbraak v dem. instellingen en Jodenvervolgning hadden weinig impact op globale economie (werkloosheid, welvaart)

Nazi's retoriek misleidde ontelbare Duitsers → Nazi-politiek heeft soms succes gehad

Roosevelt begon (defensief) in 1937 aan militaire oriëntatie

Niet de motieven vd politiciers maar hun politiek en resultaten ervan zullen we beoordelen

1-Hoe reageerden de regeringen op armoede en werkloosheid ?

H en R → openbare werken → vlugge daling vd werkloosheid

R :- was niet overtuigd dat openbare werken de economie stimuleerden

-bevreesd voor verspilling, corruptie

-bevreesd voor budgetoverschrijding

-actie's CWA in winter 33-34 en vanaf '35 onder Hopkins en Ickes

H :- onmiddellijke brede aanpak vd werkloosheid

Von Papen en von Schleicher stimuleerden privé-industrie met subsidies en taksverlaging, propageerden consumptie door huwelijksleningen; massieve openbare werken (autowegen, huisvesting, spoorwegen en vloot; openbare gebouwen; grote stadions)

VS :voor 1935 door WPA → vliegdekschepen , cruisers, oorlogsschepen, legervliegtuigen, 50 militaire luchthavens

D : voor 1935 geen herbewapening

Aanpak van de jeugd :

VS : → CCC civilian conservation corps = **vergelijkbaar** met Nazi- werkkampen in D

-ttz: geen werkloze industriearbeiders ingezet; zonder bedoeling de privé-business te stimuleren; om bos- of omgevingsproject, om jongeren vd straat te houden

-VS en D bereikten hiermee dat duizende jongeren van verschillende sociale achtergrond, positief hierop reageerden

-VS en D georganiseerd semi-militair, fysieke paraatheid tot potentiële soldaten, publieke stimulatie tot dienstplicht bij noodsituatie

2-Hoe stimuleerden VS en D het industriële herstel ?

In het begin : onzekere houding :

- kleine of grote producenten ?
- massaproductanten of handelaars ?
- inflationisten of deflationisten ?
- planeconomie of vrije ondernemers of gecontroleerde concurrentie ?

Dtse situatie : H probeert beide groepen tevreden te houden

1 grootbankiers en kartelindustrieën :	2 kleine ondernemingen, middenstanders
-tegen democratische instellingen	-tegen de macht vd bankiers
-voor eliminatie op autoritaire basis v vakbonden	-tegen de vakbonden
-voor eigen controle op de economie	-tegen industriële monopolie's en winkelketens

VS- situatie :

- 1 groot-industrie akkoord met situatie '33: vraag tot opheffing anti-trustwet om winsterosie tgv prijsverlaging tegen te gaan
- 2 anderen willen anti-trustwet verstrengen
- 3 sommigen willen inflatieprojecten, anderen nationale economische planning

R noch H wilden de verschillende meningsverschillen oplossen

Resultaat → 2 variëteiten van corporatisme (een conservatief, archaisch concept v sociale en econ organisatie dat schipperde tussen socialisme en kapitalistische plutocratie (controle door zeer rijke klasse)

Corporatistische theorie: kapitaal en arbeid verenigd per industrietak zorgen voor orde en winst voor elke industrie door concurrentie en spanning tussen arbeiders en management te elimineren

Deze organisaties zouden gecontroleerd worden door regering om het volk tegen monopolistische uitbuiting te beschermen
Reeds geëxperimenteerd: in Portugal (Salazar) en Italië (Mussolini) = In wezen aanwezig in VS én D

VS: jaren '20: Handelsovereenkomst → beweging tegen overheidsinmenging

1931: deze vrijwillige associaties toch onder staats-supervisie vd Fed. Trade Commission

Hoover verwierp dit als fascistisch, tegen efficiency en pro-monopolisering

D: -lange traditie v door staat ondersteunde kartels, die productieniveau en prijs regelde, maar de vakbonden sloten echte corporatieve organisatie uit (voor '33)

-Nazi's duwden naar corporatisme, en richtten een complex systeem op dat alle industrietakken beheerde

VS + NRA hadden een soortgelijk patroon: productiecontrole / importbeperking / prijs- en loon interventie / propaganda om deze ± illegale wijzigingen in de economie te justifiëren, tgv depressie, ter beveiliging v kapitalisme aanvangsfase:

VS en D domineerden grote industrie- en bankassociaties → conflicten in bedrijven en ondergeschiktheid vd werknemers

VS: arbeiders = een machtige politieke groep in de New Deal coalitie

D na '33: arbeiders telden niet als stemmers, maar hun steun bleef essentieel voor de nazi ambities

In VS en D: druk op het systeem door kleinschalige bedrijven, en sommige grote industrieën

D: producenten die afhingen v delfstoffen uit buitenland of consumptieartikelen, fabrikanten leden erg door de handels- en financiële politiek vd nazi's

“Gleichschaltung”: coördinatie, waarbij elk levensaspect in hun totalitaire staat onder controle werd gebracht v Hitler en zijn partij → leek compatibel met corporatisme, maar autonome karakter v elke corporatie maakte controle v bovenuit zeer moeilijk

VS: NRA codes leverden winst op maar Am industriële waren bevreesd v groeiende tussenkomst door de bureaucraten

VS heeft deze “Gleichschaltung” nooit gekend

VS en D in '35-'36 geven idee v corporatisme op en namen een anti-big-business houding aan

-NRA wordt geschrapt	-traditionele kartels bleven, maar dividenden beperkt
-steun aan industrie-arbeiders	-gedwongen intrestverlagingen op staatsleningen
-regulerende maatregelen in publieke voorzieningen	-staatsbedrijven in staal, automobiel ea in concurrentie met
nutsbedrijven	private ondernemingen opgericht
-lagere taken voor rijken en bedrijven	-hogere belastingen op privé- inkomen en bedrijfswinsten
-rhetorische aanvallen op “economische koninkrijken”	-grotere (dan VS) beperking in bedrijfsbeslissingen

Inspanningen om de industriële heropleving te stimuleren in VS en D = gekenmerkt door:

- confusie, zwalpen, tegenstrijdigheden
- betwistingen binnen adm bureaucraties, afwezigheid v consistente theorie over oorzaken vd depressie en de remedies
- politieke doelstellingen domineerden de economische

D: 1936: tekorten aan delfstoffen en buitenlandse handel doen Hitler kiezen tussen 'boter' of wapens
→ de economie leverde militair materieel

VS: na 1939: Roosevelt: "Dr. New Deal" vervangen door: "Dr Win the war"

Conventionele politiek waarbij de politieke leiders de druk v belangengroepen ondergaan

Roosevelt reageerde tegen drukkingsgroepen; Roosevelt had geen theorie
Hitler gedoogde hen, met duidelijk politiek doel (obsessie) voor ogen

Houding tov organisatie vd arbeiders in VS en D = voornamelijk politiek georiënteerd

Roosevelt eerst onverschillig tov vakbonden; later steunt hij hen om politieke steun, niet om econ heropleving te versnellen

Hitler vernietigde alle autonome organisaties dus ook de vakbonden

In '33 : strijd tegen werkloosheid / In '36 strijd gewonnen ; zelfs tekorten tgv mobilisatie (// na '40 in VS)

Werknemers (=/= marxistische leden v een vakbond) kregen een ereplaats in het systeem

Speciale rechtbank voor betwistingen tussen werkgevers en werknemers zetten werkgevers onder druk

Nazi's moedigen werkende klas aan tot sociale en economische mobiliteit, beloonden efficiënte werklui

Arbeiders kregen niet meer macht (in VS sterkere vakbonden)

→ **Depressie werd gestopt in beide gevallen**

3- Hoe werd de agrarische depressie aangepakt ?

VS en D proberen het inkomen vd boeren te verhogen door commerciële landbouworganisaties, die prijsstijging v landbouwproducten nastreven door- subsidies, die later door belastingen op de verbruiker werden gerecupeerd

-goedkoper landbouwkrediet – en sneller beschikbaar

-bescherming tegen landverlies of onteigening tgv hypotheeklast

VS → AAA / D → gecentraliseerd departement voor landbouw:

// situatie en reactie in landbouwsector en elke staat ± identiek

Landbouwsituatie in VS duidelijk verschillend van D maar hun verzuchtingen identiek

-romantiseren het landleven en waarden vh boerenbestaan

-hopen de volksverhuis naar de steden en industrie centra te stoppen

VS : -op het land een echte thuis zoals de Am traditie het ziet

-auto en elektriciteit zullen stads-faciliteiten naar de hoeve brengen

D : -de zelfbedruipende boer is onafhankelijk v corruptie en machtseconomie

-het onafhankelijk v andere landen voorzien in voedselbehoeften is altijd v historisch belang gebleken

-huisvestigingsprojecten in de periferie vd steden om de arbeiders korter bij het land te brengen dmv lage intrest-leningen, verlaagde taksen, staatsgarante hypotheekleningen

VS : Tennessee Valley Authority bracht electriciteit naar boerderijen, maar toevloed naar steden nam niet af

VS en D : herpopulatie v hoeves of stadsrand-projecten → geen succes

→ tgv weerstand v grondeigenaars en constructiebedrijven, tegenstrijdige objectieven vd regeringspolitiekers, en onwil om voldoende middelen hiervoor ter beschikking te stellen

Verschillen in politiek

VS : doel was de output te beperken	D : doel = om te verhogen
loste meer technische landbouwproblemen op	minder succes bij modernisering en mechanisering,
AAA benadeelde veel landarbeiders, geranten en boeren die werkten met 'gedeelte-oogst' contract = share-croppers	beter voor landarbeiders

Overeenkomst = Vs en D : maatregelen bevoordeelden meer de grote grondbezitters dan de kleine landbouwers

Houding tov banksysteem : VS en D verhoogden controle op hun banksysteem zonder te nationaliseren.

- probeerden concurrentiepositie v hun exportproducten te verhogen (VS : dolleardevaluatie, D : subsidies)
- plaatsten de grondvoorraden onder sekwestering en verboden grondexport
- herstelprogramma's gefinancierd door deficits (hoewel zij Keynes theorie niet kenden) en bevroesd bleven voor inflatie
- new deal en Nazi-politiek werd minder snel en minder krachtig gevoerd door andere industrielanden zoals UK en Fr
- Roosevelt verwierp het Fr en UK voorstel voor vaste wisselkoersen : ' een gezonde interne economische situatie is voor een natie veel belangrijker dan eijn wisselkoers Dit werd door D bijgestreden (en door Mussolini)
- VS en D : buitenlandse politiek had « macht-economische » grondslag

4- Welke rol speelde de persoonlijkheid van de leiders Roosevelt en Hitler ?

De depressie heeft beiden succesvol gemaakt / Beiden hadden geen plan en misten interesse en kennis op econ. vlak

VS kiest een welstellende, ontwikkelde man die cosmopolitisch denkt en gehandicapt is

(⇔ provinciale mentaliteit, in bewondering voor lui die het zelf gemaakt hebben, in fysieke kracht)

D kiest een mislukte student, een luie twaalf stielen 13 ongelukken figuur, uit lage klasse geboren Oostenrijker die slecht Duits spreekt en steunt op ordinaire beweging van wanorde en geweld

(⇔ respect voor harde werkers, hoge opleiding en cultuur en afstamming, met zin voor orde en discipline)

R en H spreken meest hun sociale en economische opposanten aan

R de industriearbeiders, de boeren, de werklozen en de verworpingen

H de hardwerkende middenstanders en de boeren en industriëlen, grootgrondbezitters, militairen

R en H hadden enorm grote psychologische invloed op de burgers

R aristocratische bezorgdheid voor het lijden vd massa, charme, zelfvertrouwen, vrolijkheid, ridderlijke benadering vd grote dagdagelijkse problemen

R: liet zonder debat voorstellen goedkeuren

H bittere aanval op de rijken en lui v goede afkomst, ongefundeerde vreesaanjagende beslistheid, zwevend naar hysterie, onaantastbaarheid; leidt tot blinde instemming

H basisrechten neergehaald zonder weerstand

R en H gebruikten democratische effecten om publieke opinie te beïnvloeden (gebruik v vliegtuig in propaganda, radio

Slechte beheerders, maar virtuozen om ondergeschikten te beïnvloeden

Confusie, tegenspraak zelfs in wetgeving werden verklaard als inzet en energie in deze tijd v grote nood

H legde meer nadruk op het lijden in deze psychologische crisis dan op de reële situatie

R eerder op actie: "Action now"

R ondernam nieuwe acties om zijn politiek te verkopen aan het publiek

(// Goebbels: bv parade in Neurenberg) optochten, posters, film, foto, slogans (// Leni Riefenstahl's 'trionf vd wil')

VS: zachte stijl =/= Duitsland

Fr en UK pas bij het uitbreken vd oorlog in 1939 zulke beïnvloeding vh publiek

Dat nationale mobilisatie vh volk noodzaak was, zoals het afschaffen v beperkingen op de uitvoerende macht vd staat, en sterk leiderschap essentieel is typisch voor H maar ook voor R

R was geen dictator of voorstander vh totalitarisme

D prees New Deal in beginfase H was onder de indruk v Ford auto's en de VS immigratiewetten, die 'ras' georiënteerd waren, maar vond VS te materialistisch en gedomineerd door Joden R's boeken werden in het Duits vertaald

Rol v Roosevelt = niet verschillend van Hitler (gezien door de nazi's)

Gevecht tegen depressie: meer resultaat door wijziging in mentaliteit vd massa dan stimulans vd economie zelf

-zelfs economen spraken v depressie ipv economische crisis

Veel economen raadden een Malthusiaanse benadering aan tzt vermindering vd output tot het niveau vh lopend verbruik ipv te pogen de consumptie te stimuleren

-regeringen gingen sinds 1890 grote prijsverlagingen te lijf met deflatoire geldpolitiek, verlaging v reeds gekrompen budgetten ipv inflatiemaatregelen

-Zakenlui bezwoeren nieuwe investeringen te doen. Handel loopt terug

-vakbonden dringen aan jongeren langer op school te laten (bij stijgende werkloosheid) werkende vrouwen terug naar de haard, vroegere pensionering

± 20 000 werklozen begin '33 in VS en D, waren eerder apathisch dan rebels
Lang voor economische resultaten hebben R en H hen laten herleven

5- Vergelijking met UK en Fr

UK minder diepe depressie, maar toch tov '33 en '37: 30 % méér industriële output en 50 % minder werkloosheid (sterke verbetering in '37)

UK hulp aan industrie (// NRA) Zelfbeperking v output, vaste prijzen, kartelvorming, afschrijving v inefficiënte machines
Scheepsbouw en autoindustrie kregen subsidies. Centraliserende raad voor elektriciteit consolideert hun activiteiten
Huizenbouw was "booming" door privaat maar ook publiek initiatief, dit specifiek voor de armen en ter sanering vd krotten
Landbouw werd ondersteund: import quota 's, tarieven, subsidies, marketingsmodellen

Werknemers geholpen door werkloosheidsverzekering, herstelprogramma's, financiële stimuli voor mobiliteit v N en W naar het voorspoedige Z-Oosten

Sociale hervorming van 1937 door progressieve belastingen en uitbreiding v sociale diensten, deed het inkomen v werklui merklijk stijgen. Toch bleef de sfeer, mentaliteit, depressief

Er was geen gemeenschappelijk engagement op de depressie te beheersen

Ook **Chamberlain** die dit wou veranderen slaagde er niet in als 1^e minister vanaf 1937

Erg conservatief, hard werkend, publiek inspirerend zorgde voor de grootste sociale hervorming, maar onbekwaam de massa enthousiast te krijgen → UK leefde in de "great slump" (grote neergang)

Frankrijk kreeg pas in '35 de depressie: ineenstortende landbouwprijzen en output v industrie Zeer lager lonen voor de werklui, werknemers waren autocratisch, oppervlakkig georganiseerd, tegenstanders v collectieve loononderhandelingen; Officiële tegemoetkoming aan werklozen = zeer selectief; Zwakke kortstondige regeringen niet in staat, consistent de problemen vd depressie aan te pakken. Strikt budgettair beleid, beperkte steun aan werklozen.

In '36: Front Populaire wint verkiezingen; sit-down stakingen brengt de economie tot stilstand

De industriëlen geven toe aan de socialistische premier Léon **Blum**

Op korte tijd werd een nieuw systeem van werkorganisaties opgezet door afgevaardigden v vakbonden en patroons: collectieve loononderhandelingen onder supervisie vd staat, 40-urenweek, loonsverhogingen, betaald verlof, samen met hervorming v bankwezen en onderwsteuning v landbouwprijzen

Maar het Fr gebrek aan nationale betrokkenheid deed dit mislukken in '39

Gebrek aan leiderscapaciteit en specifieke persoonlijke onverenigbaarheden v Blum mede oorzaak ?

-het radicaal socialisme wilde nationalisatie vd banken, nutsbedrijven, trusts en confiscatie vd rijkdom vd uitbuiters

Blum steunend op socialisten, communisten, vakbonden en radicalen was voor een gematigde hervorming, geen revolutie

Blum was niet in staat de hervorming te verdedigen. Defaitistisch en principieel (≠ R's flexibiliteit) kreeg hij te maken met ouderwetse mentaliteit vd Franse industriëlen, doctrinaire vakbondsleiders, communisten die de Sovjet Unie politiek volgden, tragische verdeeldheid tgv de Spaanse Burgeroorlog, de rechtse patriotische groeperingen en het perverse individualisme v elke Fransman (ook geen voorgaande of komende premier zou het beter gedaan hebben)

Blum kon zijn wil niet doorzetten (≠ meedogenloosheid v H); herzag zijn economisch beleid in functies v het Keynesianisme: breed programma v belastingsverlaging (= staatssteun aan defensieindustrie, bouwsector en kleine ondernemingen; opschorting v afbetaling staatsschulden, speciale vermogensbelasting, progressieve inkomensbelasting, elementaire wisselcontrole;

Blum vraagt een massale gemeenschappelijke inspanning voor de verdediging v Fr; productieverhogingen en bewaren v sociale solidariteit

De senaat verwierp dit project en Blum gaf het op

Hij miste standvastigheid en lef om conventionele politieke procedures naast zich neer te leggen

Dit bewijst het psychologisch belang v leiders als R en H

Conclusies: New Deal versus Fascisme (verschillen)

- toegenomen rol v federale regering in VS $\neq$ Nazi totalitarisme
- Hitlers' s despotisme $\neq$ Roosevelt's macht
- VS en D ervoeren de depressie als een enorme crisis; beide regimes hadden te lijden onder intellectuele, emotionele en organisatorische beperkingen die tot analoge reacties op de depressie leidden

Voor H en R meenden conservatieve en onflexibele leiders dat de depressie een wereldwijd probleem was waartegen internationale maatregelen eerder dan nationale nodig waren

Nazi's en New Dealers plaatsten het econ; welzijn v hun burgers centraal door kleinschalige maar intense acties, in de optimistische overtuiging dat de regering iets kon realiseren

Zij continueerden het kapitalisme, bevoordeelden privé handels-en industriegroepen en beperkten individuele rijkdom, benadrukten en verklaarden het belang v regeringsmacht in het politiek systeem; Zij wezen erop dat econ relance niet mogelijk was zonder sociale hervorming en dat veranderingen in de samenleving konden doorgevoerd worden zonder verhoogd klassenconflict

De sociale hervormingsmaatregelen bewezen dit, maar de econ en sociale objectieven waren indien vereist, ondergeschikt aan politieke doelstellingen

Andere naties reageren vergelijkbaar: sterk genationaliseerde maatregelen, verhoogde regeringsinvloed in de economie, leiders die vooral politiek handelden, maar begaan met het lot v hun medemensen

Het verschil was vooral psychologisch; gevolg vd persoonlijke leiderscapaciteiten v Hitler en R

Hun voorgangers, Hoover en Brüning, misten politieke tact en R's vermogen sympathie en zelfvertrouwen over te brengen R (goedbedoelend) en H (slechtbedoelend) justifieerden vergaande constitutionele veranderingen door de noodzaak tot verbetering vd econ situatie in de noodsituatie, en gebruikten deze veranderingen ter mobilisering vd psychische energie vh volk

Beider administraties werkten in wanorde door belangenconflicten en onwetendheid, en leidden tot ongewilde neveneffecten;

Hitler door zijn 'Führerprinzip' dat blinde gehoorzaamheid in de leider gebod en Roosevelt die flexibiliteit en experimenten huldigde, droegen bij aan de wanorde

Beiden verdoezelden deze interne tegenstellingen meesterlijk en zij overtuigden h volk v hun eigen kennis en toewijding

De graad v psychologische druk in D is totaal verschillend vd VS

VS en D reageerden (verschillend v andere industriële naties) op $\pm$ dezelfde wijze

D was het meest succesvol : reduceren vd werkloosheid en stimuleren vde industriële productie = sneller dan VS

En rekening houdend met hun natuurlijke rijkdommen succesvoller in het oplossen v monetaire en handelsproblemen, door deficit financiering op grotere schaal en mobilisatie vd bevolking onder dwang of overtuiging

In 1936 was depressie in D $\pm$ overwonnen

D wilde oorlog en gebruikte de economie om dit te verwezenlijken

Resultaat: geen werkloosheid, verhoogde output, hectische economische expansie

VS: later tot oorlog gedwongen, hadden dezelfde motivatie met dezelfde resultaten